

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope
Általános földrajz – A világ és Európa regionális földrajza

Torek, 3. junij 2025 / 90 minut
2025. június 3., kedd / 90 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Izipitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.

A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani (17–20).
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 2 üres. A Színes melléklet terjedelme 4 oldal (17–20).*

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd választ írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Obča / Általános földrajz

1. Med naštetimi pojmi obkrožite podnebni dejavnik in razložite vpliv reliefa na temperaturo.

Karikázza be az alábbi kifejezések közül az éghajlati tényezőt, majd magyarázza meg a domborzat hatását a hőmérsékletre.

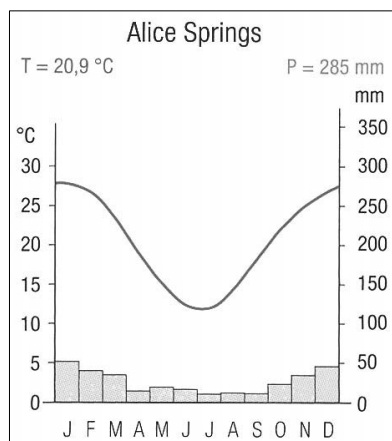
padavine Sončevo sevanje razporeditev kopnega in morja morski valovi
 csapadékok napsugárzás a szárazföld és a tenger elrendeződése a tenger hullámai

Razlaga / Magyarázat: _____

_____ (2 točki/pont)

2. Imenujte podnebni tip, ki ga prikazuje klimogram na sliki 1, in napišite letno temperaturno amplitudo tega kraja (ne pozabite na ustrezno enoto).

Nevezze meg az 1. sz. képen látható éghajlati típust, és írja le az erre a helyre vonatkozó éves hőmérsékleti amplitúdót (ne feledkezzen meg a megfelelő mértékegységről).

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: Baloh, E., in drugi, 2017: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 70. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Podnebni tip / Éghajlati típus: _____

Temperaturna amplituda / Hőmérsékleti amplitúdó: _____

(2 točki/pont)

3. Glede na sliko 6 v barvni prilogi napišite vremenotvorno središče, ki vpliva na vreme v Južni Evropi, in navedite vrednost dveh podnebnih elementov v Sloveniji.

A Színes mellékletben található 6. sz. képre hivatkozva nevezze meg a Dél-Európa időjárását befolyásoló légköri akciócentrumot, és írja le Szlovénia két éghajlati elemének értékét.

Vremenotvorno središče / Légköri akciócentrum: _____

Vrednost podnebnih elementov / Az éghajlati elemek értékei:

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

4. Pojasnite nastanek najpogostejše vrste padavin po nastanku na območjih z ekvatorialnim podnebjem.

Magyarázza meg az egyenlítői éghajlat térségeiben leggyakrabban előforduló csapadéktípus keletkezését.

(2 točki/pont)

5. Predvidene podnebne spremembe bodo v 21. stoletju povzročile pogostejše pojavljanje vremenskih nesreč. Poleg pogostejših poplav, neviht in toče pojasnite še en vpliv predvidenih sprememb temperature na kmetijstvo.

Az előrelátható éghajlatváltozások a 21. században gyakoribb időjárási katasztrófákhoz fognak vezetni. A gyakoribb áradások, viharok és jégesők mellett magyarázza meg az előre jelzett hőmérsékletváltozásnak a mezőgazdaságra gyakorolt még egy hatását.

(2 točki/pont)

Svet 1 / A világ 1

6. Na sliki 7 v barvni prilogi so s črkami A, B in C označeni Japonsko otočje, Gangeško nižavje in Dekanska planota. Izpišite črko pokrajine z najstarejšimi kamninami in črko pokrajine z najmlajšimi kamninami.

A 7. sz. képen a Színes mellékletben az A, B és C betűk a Japán szigetvilágot, a Gangesz-síkságot és a Dekkán-fennsíkot jelölik. Írja ki annak a tájnak a betűjelét, ahol a legrégebbi kőzetek találhatóak, és annak a tájnak a betűjelét, ahol a legfiatalabb kőzetek találhatóak.

Črka pokrajine z najstarejšimi kamninami / A legrégebbi kőzetekből álló táj betűjele: _____

Črka pokrajine z najmlajšimi kamninami / A legfiatalabb kőzetekből álló táj betűjele: _____

(2 točki/pont)

7. Imenujte mladonagubano gorovje na severozahodu Afrike in opišite vzrok za njegov nastanek.

Nevezze meg az Északnyugat-Afrikában található fiatal gyűrthegységet, és írja le keletkezésének okát.

Ime gorovja / A hegység neve: _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

8. S pomočjo slike 8 v barvni prilogi pred vsako trditvijo napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

A Színes mellékletben található 8. sz. kép segítségével írja az egyes állítások elé, hogy IGEN, amennyiben az helyes, és a NEM-et, amennyiben helytelen.

_____ Kuba leži na isti litosferski plošči kot Argentína.
Kuba ugyanazon a kőzetlemezen fekszik, mint Argentína.

_____ Indonezija je potresno bolj ogrožena kot Južnoafriška republika.
Indonézia magasabb földrengésveszélynek van kitéve, mint a Dél-afrikai Köztársaság.

_____ Evrazijska litosferska plošča je na severu tektonsko manj aktivna kot na jugu.
Az Eurázsiai-kőzetlemez északon tektonikailag kevésbé aktív, mint délen.

(2 točki/pont)

9. Pojasnite eno razliko v reliefu ali po nastanku med Jezerskim višavjem in Zmajevimi gorami.

Magyarázzon meg egy domborzati vagy keletkezési különbséget a Kelet-Afrikai-fennsík és a Sárkány-hegység között.

(2 točki/pont)

10. S pomočjo besedila pojasnite vpliv reliefa na veliko količino padavin na severovzhodu Indije.

A szöveg segítségével magyarázza meg a domborzat hatását a nagy mennyiségű csapadékra Északkelet-Indiában.

Cherrapunji v hribovju Khasi na severovzhodu Indije ima dva deževna svetovna rekorda. Prvi je največja količina dežja, ki je padla v enem letu: med avgustom 1860 in julijem 1861 je namreč padlo 26470 milimetrov oziroma skoraj 26,5 metra dežja. V Cherrapunjiju so zabeležili tudi najbolj deževen mesec: julija 1861 je padlo 9296 milimetrov dežja.

Az északkelet-indiai Khasi-hegységben található Cherrapunji két csapadékrekordot is tart. Az első az egy év alatt lehullott legnagyobb mennyiségű csapadék: 1860 augusztusa és 1861 júliusa között 26470 milliméter, azaz csaknem 26,5 méter eső esett. Cherrapunjiban jegyezték fel a legcsapadékosabb hónapot is: 1861 júliusában 9296 milliméter eső esett.

(Vir: <https://siol.net/trendi/potovanja/najbolj-dezevni-kraji-na-svetu-281104>. Pridobljeno: 2. 10. 2023.)

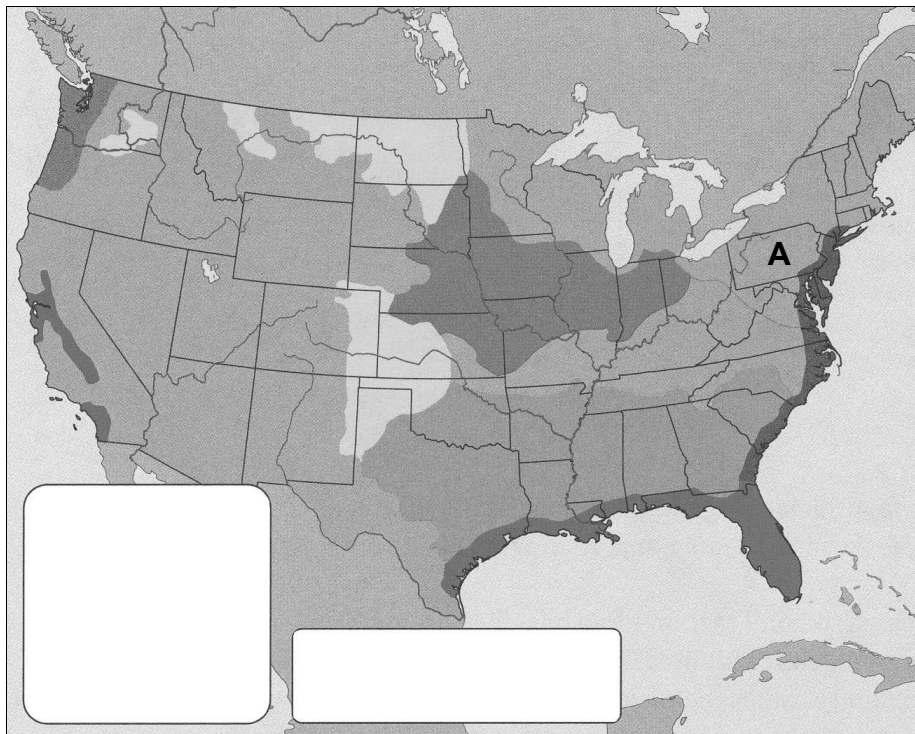
(2 točki/pont)

Svet 2 / A világ 2

11. Imenujte kmetijski pas v ZDA, ki je na sliki 2 označen s črko A. Opišite družbenogeografski vzrok za njegov nastanek.

Nevezze meg a 2. sz. képen A betűvel jelölt mezőgazdasági övezetet az USA-ban. Írja le kialakulásának társadalomföldrajzi okát.

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., 2020: Geografija sodobnega sveta: učbenik za 2. letnik gimnazije, str. 110. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Kmetijski pas / Mezőgazdasági övezet: _____

Družbenogeografski vzrok / Társadalomföldrajzi ok: _____

(2 točki/pont)

12. Imenujte afriško državo, v kateri je tržna živinoreja najbolj razvita. Med naštetimi oblikami živinoreje obkrožite prevladujočo obliko živinoreje v tej državi.

Nevezze meg azt az afrikai országot, ahol a legfejlettebb a kereskedelmi állattenyésztés. Karikázza be a felsorolt állattenyésztési formák közül az adott országban uralkodó állattenyésztési formát.

Država / Ország: _____

OBLIKA ŽIVINOREJE / ÁLLATTENYÉSZTÉSI FORMA:

hlevska	mlečna	pašna	specializirana
istállózó	tejtermelő	legeltető	specializált

(2 točki/pont)

13. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o gospodarstvu Latinske Amerike.

Karikázza be a latin-amerikai gazdaságra vonatkozó két helyes állítás előtti betűjelet.

- A Brazilski regiji Jugovzhod in Severovzhod sta si glede gospodarskega razvoja zelo različni, Jugovzhod je gospodarsko najmočnejša regija, Severovzhod pa gospodarsko najrevnejši del Brazílije.
Brazília délkeleti és északkeleti régiói nagyon eltérőek a gazdasági fejlődés szempontjából, a délkeleti a gazdaságilag legerősebb régió, az északkeleti pedig Brazília gazdaságilag legszegényebb része.
- B V Amazoniji so zelo velike govedorejske farme, ki so večinoma v tuji lasti.
Az Amazonas vidékén nagyon nagy szarvasmarhafarmok vannak, amelyek többsége külföldi tulajdonban van.
- C Andske države, ki ležijo na gorovju iz starejšega zemeljskega obdobja, so znane po nahajališčih različnih rud, vendar je pomen rudarstva v zadnjih letih upadel.
Az Andok országai, melyek a földtörténet egy régebbi korszakában keletkezett hegységben fekszenek, különböző ércek lelőhelyeiről ismertek, de a bányászat jelentősége az utóbbi években csökkent.
- D Kolonialna preteklost in tradicija pridelovanja kakovostnega bombaža vplivata na to, da je bombaž še vedno glavni izvozni artikel Kube.
Kuba gyarmati múltja és a minőségi gyapottermelés hagyománya következtében a gyapot még mindig Kuba fő exportcikke.

(2 točki/pont)

14. Pojasnite enega izmed gospodarskih ukrepov, ki so vplivali na razvoj v besedilu opisanega območja.

Magyarázza meg a szövegben leírt térség fejlődését befolyásoló gazdasági intézkedések egyikét.

Konec sedemdesetih let je v Shenzhenu, podeželskem kraju tik ob meji s Hongkongom, živel le okoli 80 000 ljudi. Ko so tam ustanovili posebno gospodarsko cono, se je v naslednjih desetletjih Shenzhen spremenil v najhitreje rastoče (vele)mesto v človeški zgodovini. Včasih je veljal za tovarno sveta, danes pa je dom kitajskih tehnoloških velikanov. To kitajsko mesto je pogosto navedeno kot glavna kitajska protiutež ameriški Silicijevi dolini. Tam se kopičijo obetavna zagonska podjetja, obenem pa se pospešeno razvija tehnologija prihodnosti, med drugim imata v mestu sedež podjetji Tencent in Huawei.

A hetvenes évek végén Shenzhenben, a Hongkonggal szemben fekvő vidéki városban mindössze 80 000 ember élt. Az ezt követő évtizedekben Shenzhen az emberiség történetének leggyorsabban növekvő (mega)városává vált, miután ott létrehozták a különleges gazdasági övezetet. Egykor a világ gyárának tartották, ma pedig Kína technológiai óriásainak ad otthont. Ezt a kínai várost gyakran az amerikai Szilícium-völgy fő ellensúlyaként emlegetik. Rengeteg biztató kezdő vállalkozásnak és a jövő technológia felgyorsuló fejlődésének ad otthont, köztük a Tencent és a Huawei cégeknek.

(Prirejeno po: <https://svetkapitala.delo.si/ikonomija/v-kitajskem-mestu-shenzhen-prva-samostojna-pokritost-z-omrezjem-5g/>. Pridobljeno: 31. 8. 2023.)

(2 točki/pont)

15. Slika 9 v barvni prilogi prikazuje spreminjanje količine padavin v mm na desetletje v obdobju 1950–2015 v Avstraliji. Pojasnite vpliv omenjenih sprememb na območju Avstralije, označenem s črko A, na kmetijstvo.

A Színes mellékletben található 9. sz. kép Ausztrália csapadékmennyiségének változását mutatja évtizedenként, mm-ben, az 1950-2015 közötti időszakban. Magyarázza meg, hogy ezek a változások milyen hatással voltak a mezőgazdaságra az A betűvel jelölt ausztráliai területen.

(2 točki/pont)

Evropa 1 / Európa 1

16. Obkrožite črko pred ustreznim naslovom za sliko 10 v barvni prilogi.

Karikázza be a Színes melléklet 10. sz. képe címe előtti megfelelő betűt.

- A Reliefna karta Evrope. / *Európa domborzati térképe.*
- B Karta kamnin v Evropi. / *Európa közzetértéke.*
- C Tektonske enote Evrope. / *Európa tektonikai egységei.*

(1 točka/pont)

17. V legendi na sliki 10 v barvni prilogi so s črkami A, B, C in D označena štiri območja v Evropi. Izpišite črko območja, kjer so najstarejša gorovja, in opišite dve značilnosti nastanka območja, ki je na sliki 10 označeno s črko C.

A Színes mellékletben található 10. sz. kép legendájában négy európai területet jelölnek A, B, C és D betűkkel. Írja le annak a területnek a betűjelét, ahol a legrégebbi hegyvonulatok találhatóak, és írja le a 10. sz. képen C betűvel jelölt terület kialakulásának két jellegzetességét.

Najstarejša gorovja so na območju, označenem s črko / *A legrégebbi hegyvonulatok a következő*

betűvel jelölt területen találhatóak: _____.

Značilnosti nastanka območja, označenega s črko C / *A C betűvel jelölt terület kialakulásának jellemzői:*

1 _____

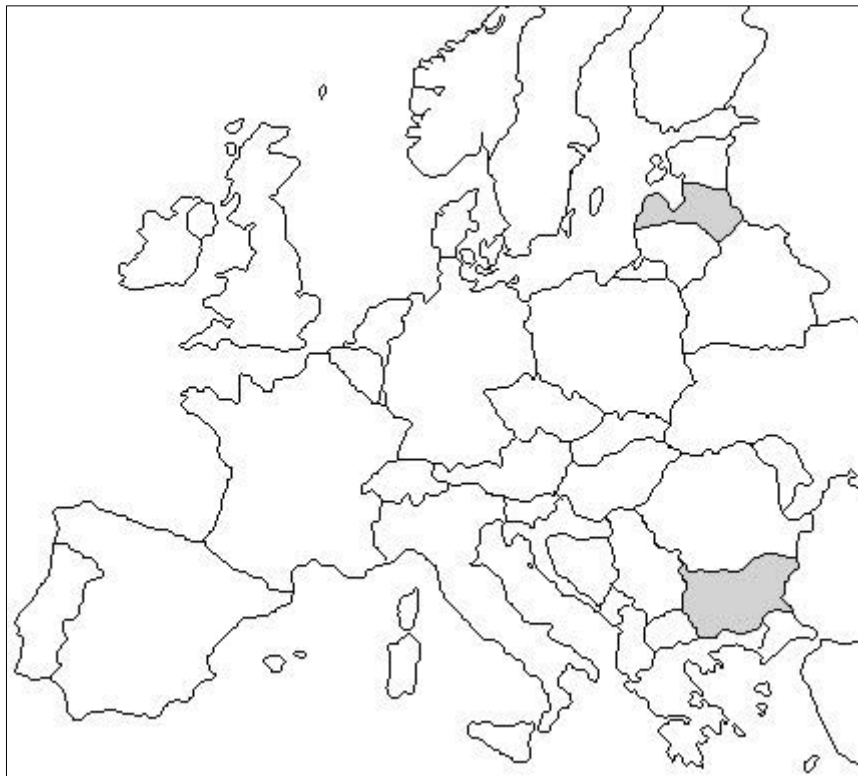
2 _____

(3 točke/pont)

18. V vsako osenčeno državo na sliki 3 vpišite eno črko trditve, ki najbolje opisuje značilnosti osenčene države.

A 3. sz. kép mindegyik árnyékolt országhoz írja le annak az állításnak az egyik betűjelét, amely a legjobban jellemzi az árnyékolt ország jellemzőit.

Slika 3 / 3. sz. kép

(Prirejeno po: <https://www.enchantedlearning.com/geography/europe/outlinemap/map.GIF>. Pridobljeno: 4. 10. 2023.)

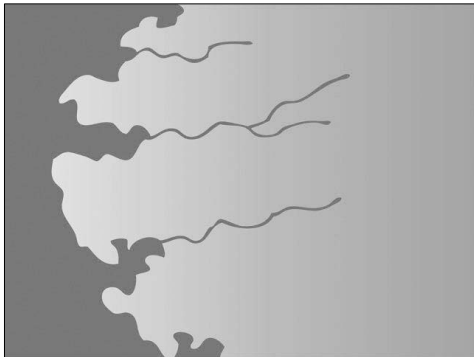
- A Vrhovi najvišjega gorovja v državi so bili močno preoblikovani v času pleistocenske poledenitve.
Az ország legmagasabb hegycsúcsai a pleisztocén eljegesedés során erősen átalakultak.
- B Na površje države, ki je prekrito s sedimenti, je močno vplivala gorska poledenitev v pleistocenu.
Az ország üledékkel borított felszínét a pleisztocén időszak alatt a hegyvidéki eljegesedés erősen befolyásolta.
- C Nižavje na severu države, ki je nastalo tudi s tektonskim ugrezanjem, je prekrito s kvartarnimi nanosi.
Az ország északi részén található síkságokat, amelyek szintén tektonikus süllyedéssel alakultak ki, negyedidőszaki hordalékok borítják.
- D Predkambrijske kamnine so razgaljene in segajo do površja.
A prekambriumi kőzetek feltárulnak, és a felszínre érnek.
- E V osrednjem delu države se razprostira mladonagubano gorovje, ki proti zahodu prehaja v Dinarsko gorstvo.
Az ország középső részében található egy fiatal gyhegység, amely nyugaton a Dinári-hegységbe megy át.
- F Poleg morenskega gradiva se pojavljajo tudi morski in rečni nanosi.
A moréna anyagok mellett tengeri és folyóvízi hordalékok is előfordulnak.

(2 točki/pont)

19. Pojasnite nastanek tipa obale, ki je prikazan na sliki 4, in obkrožite območje v Evropi, za katero je ta tip obale značilen.

Magyarázza meg a 4. sz. képen bemutatott parttípus keletkezését, és karikázza be azt a területet Európában, amelyre ez a parttípus jellemző.

Slika 4 / 4. sz. kép

(Přirejeno po: https://eucbeniki.sio.si/geo1/2850/3_3_3-10.jpg. Pridobljeno: 4. 10. 2023.)

Pojasnitev / Magyarázat: _____

OBMOČJE / TÉRSÉG:

severozahod Španije
Spanyolország északnyugati része

obale Baltskega morja
a Balti-tenger partjai

zahod Francije
Franciaország nyugati része

(2 točki/pont)

20. Z opisom vzroka in posledice pojasnite naslednjo trditev.

Magyarázza meg a következő állítást ok és okozati összefüggés leírásával.

Dogajanja v terciarju, ki so bila posledica notranjih preoblikovalnih procesov, so pomembno vplivala na gospodarski razvoj sredogorja v Evropi.

A belső átalakulási folyamatok következtében a terciárban bekövetkezett változások jelentős hatással voltak Európa középhegységeinek gazdasági fejlődésére.

(2 točki/pont)

Evropa 2 / Európa 2

21. Imenujte srednjeevropsko državo, kjer govorijo jezik, ki spada v ugrofinsko skupino jezikov, in obkrožite jezikovno skupino, v katero spada jezik, ki ga govorijo v državi, ki je na sliki 5 v nalogi 23 označena s črko B.

Nevezze meg azt a közép-európai országot, ahol a finnugor nyelvcsaládba tartozó nyelvet beszélnek, és karikázza be azt a nyelvcsaládot, ahova a 23. feladat 5. sz. képen B betűvel jelölt nyelv tartozik.

Ime države / Az ország neve: _____

JEZIKOVNA SKUPINA / NYELVCSALÁD:

germanska
germán

slovanska
szláv

romanska
román

keltska
kelta

baltska
balti

(2 točki/pont)

22. Po priključitvi ukrajinskega polotoka Krim k Rusiji leta 2014 se je rusifikacija še okrepila. Opišite dve spremembi za prebivalstvo polotoka, ki sta posledici tega procesa.

Az ukrajnai Krím félsziget 2014-es Oroszországhoz csatolása óta a ruszifikáció felerősödött. Írjon le két változást, amelyek a félsziget lakosságát érintik ennek a folyamatnak a következtében.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

23. Na sliki 5 na ozemlju Severne Makedonije vrišite X in opišite vzrok za zmanjšanje deleža večinskega prebivalstva na severozahodu države v zadnjih 50 letih.

Az 5. sz. képen jelölje be X-szel Észak-Macedónia területét, és írja le, mi az oka annak, hogy az ország északnyugati részén az elmúlt 50 évben csökkent a többségi lakosság száma.

Slika 5 / 5. sz. kép

(Prijeto po: www.freeusandworldmaps.com/images/World_Regions_Print/EEuropePrintNoText.jpg. Pridobljeno: 9. 8. 2023.)

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

24. Dopolnite trditvi, ki se nanašata na severnoirsko vprašanje.

Egészítse ki az észak-írországi kérdéssel kapcsolatos két állítást.

Potomce priseljenih Angležev in Škotov na Severnem Irskem zaradi privrženosti Veliki Britaniji

imenujemo _____.

Prevladujoča krščanska veroizpoved med Irci na Severnem Irskem je _____,

med Angleži pa _____.

A betelepült angolok és skótok leszármazottait Észak-Írországból Nagy-Britanniához való

kötődésük miatt _____ nevezzük.

Észak-Írországból az írek körében az uralkodó keresztény vallás a/az _____,

míg az angolok körében a/az _____.

(2 točki/pont)

25. Slika 11 v barvni prilogi prikazuje spremembo števila prebivalcev v posameznih regijah na Iberskem polotoku med letoma 2001 in 2011. Pojasnite vzrok za takšno gibanje prebivalstva.

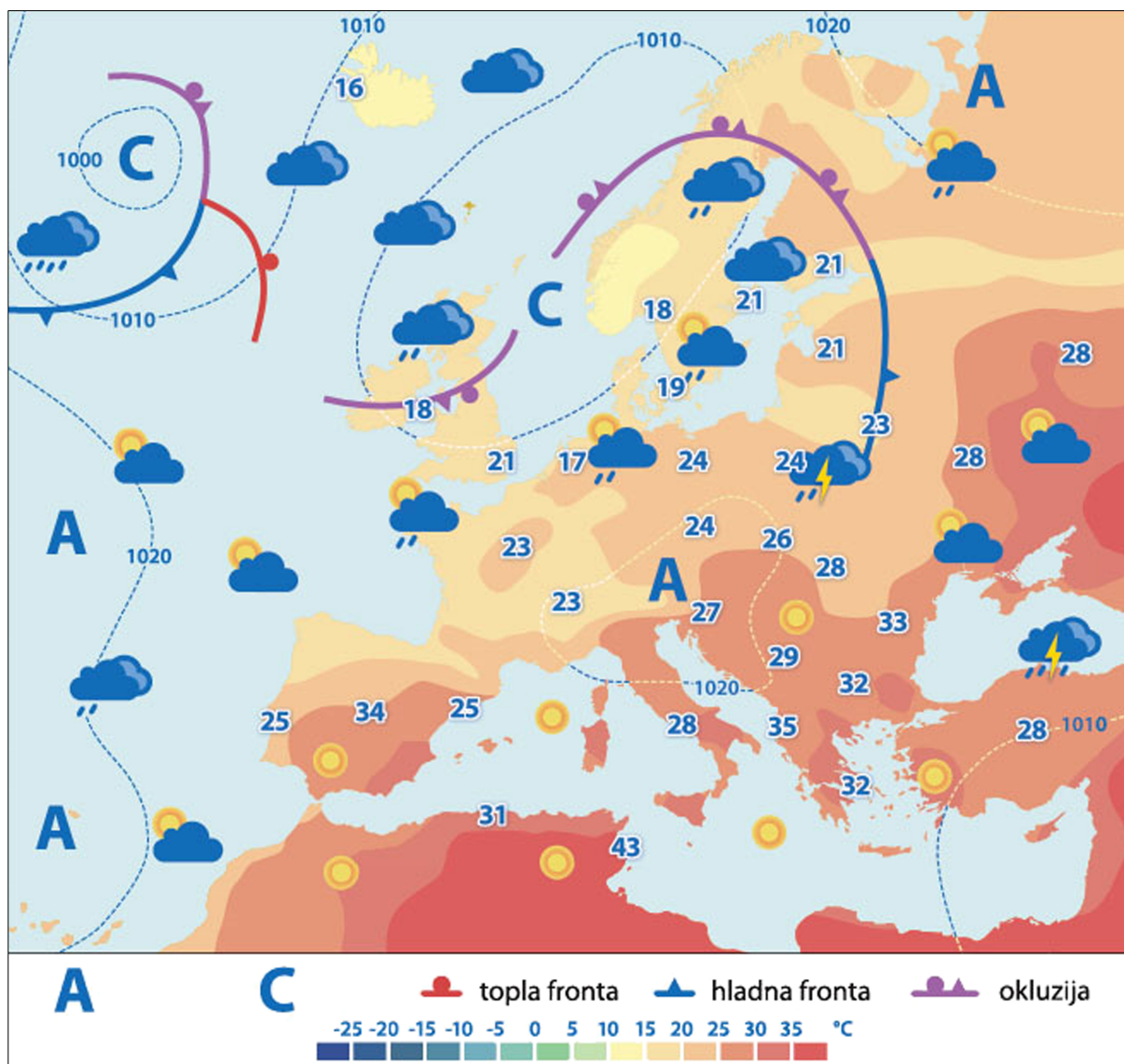
A Színes mellékletben található 11. sz. kép a népesség számának változását mutatja az Ibériai-félsziget egyes régióiban 2001 és 2011 között. Magyarázza meg ennek a népességváltozásnak az okát.

(2 točki/pont)

Prazna stran

Üres oldal

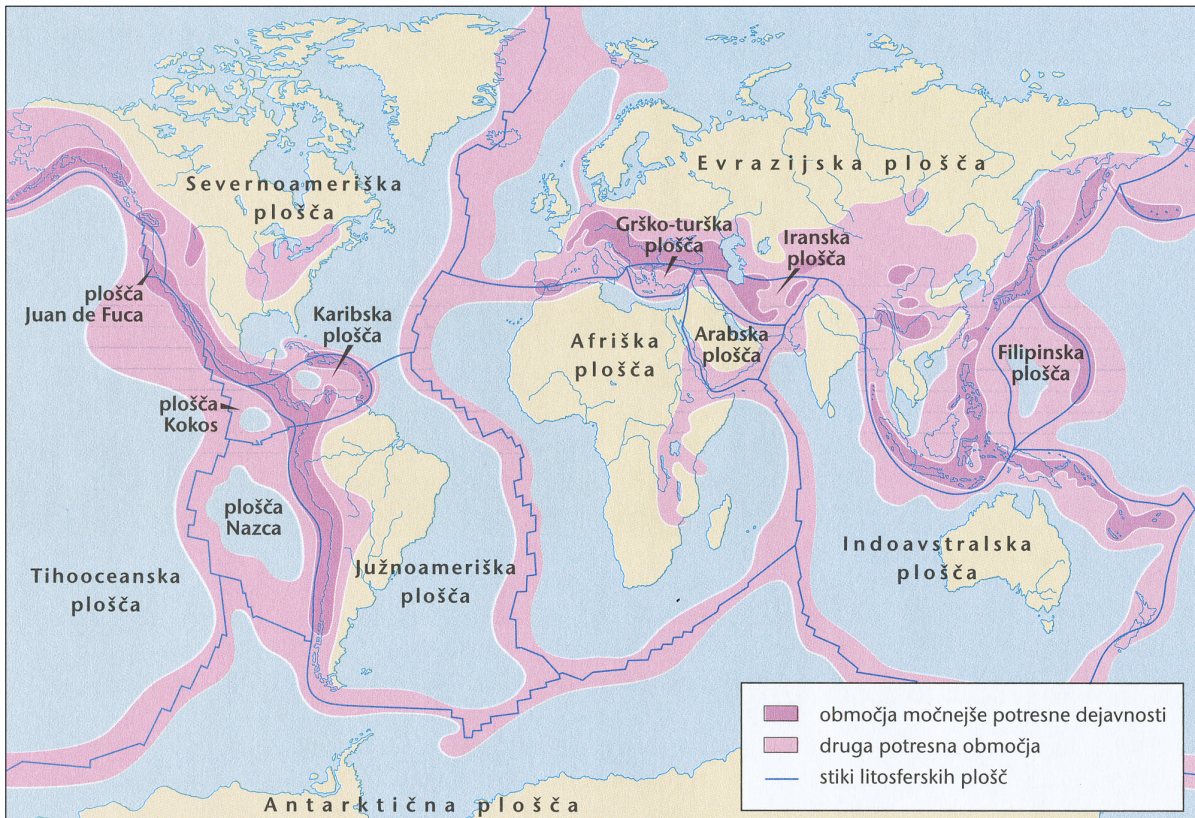
Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

Slika 6 / 6. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2022: Geografija sodobne Slovenije 1: učbenik za 3. letnik gimnazije, str. 29. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Slika 7 / 7. sz. kép

(Prirejeno po: www.magicmurals.com/relief-map-of-asia.html. Pridobljeno: 3. 10. 2023.)

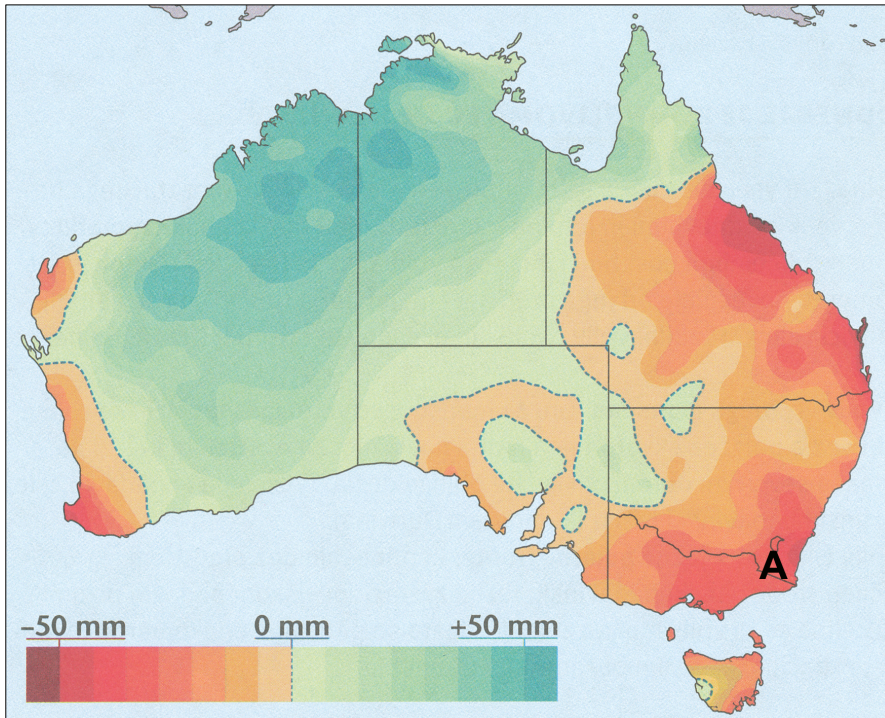
Slika 8 / 8. sz. kép: Potresna območja na svetu

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2019: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 25. Modrijan. Ljubljana)

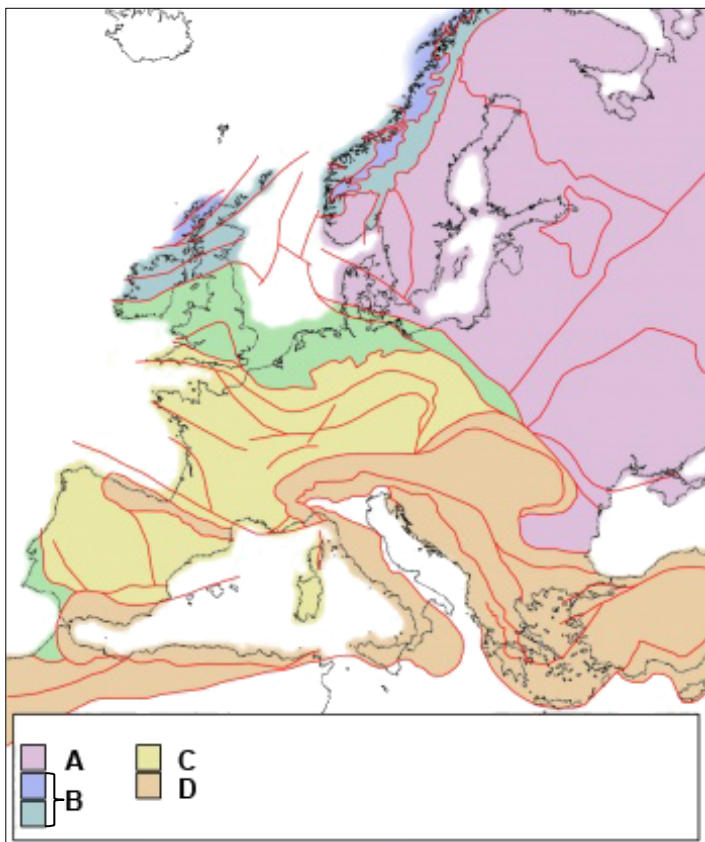
M 2 5 1 5 0 1 5 1 M 1 9

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

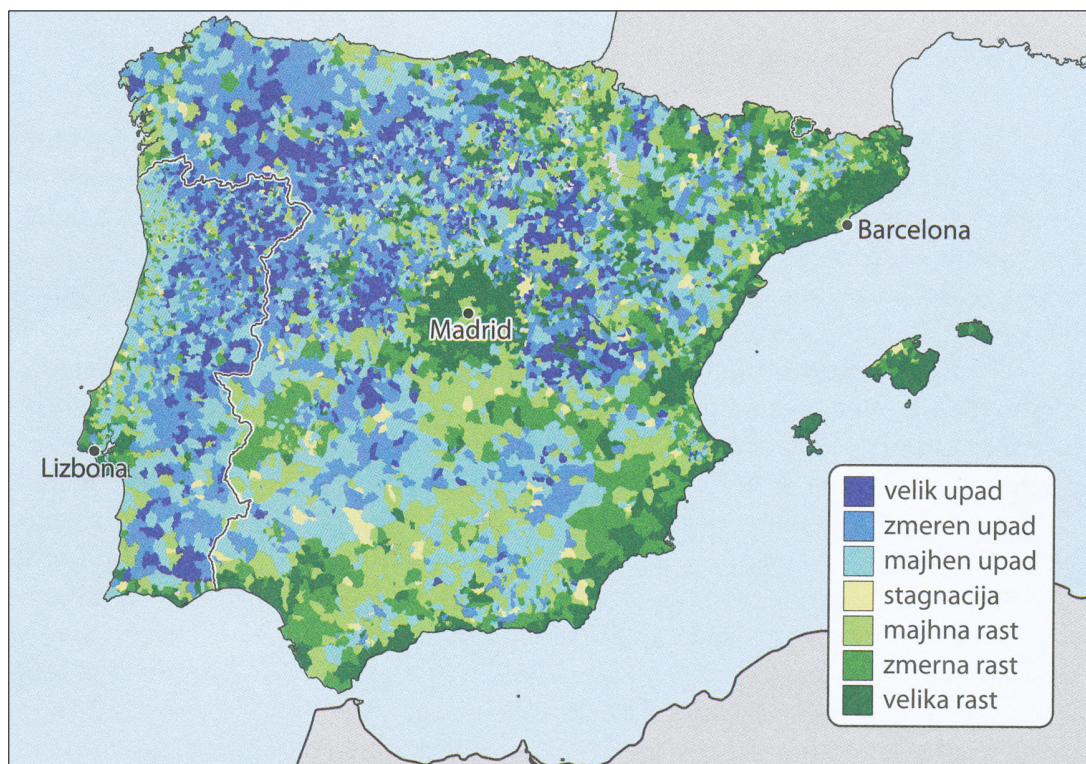
Slika 9 / 9. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., 2020: Geografija sodobnega sveta: učbenik za 2. letnik gimnazije, str. 124. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Slika 10 / 10. sz. kép

(Prirejeno po: https://nl.wikisage.org/w/images/thumb/0/0c/..._map_Europe.jpg/350px-..._map_Europe.jpg. Pridobljeno: 4. 10. 2023.)

Slika 11 / 11. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., 2021: Geografija sodobne Evrope. Učbenik za 2. in 3. letnik gimnazije, str. 109. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)